

De praktijkopleider als coach

Donderdag 24 mei en donderdag 25 oktober, 9.15 - 16.15 uur

Achtergrond

In medisch vervolgonderwijs lag het accent lang op de overdracht van kennis en vaardigheden. Toenemend is duidelijk dat ook aandacht nodig is voor het persoonlijk en professioneel functioneren van artsen in opleiding (aios). Om als arts goed te presteren moeten ze hun sterke en minder sterke kanten leren kennen en hanteren, bijvoorbeeld hun perfectionisme en professionele onzekerheid. Ook moeten ze hun werk en opleiding zo leren plannen dat ze niet in tijdnood komen. Ze moeten leren 'nee' zeggen en voldoende weerbaar worden om hun werk ook op termijn op een plezierige manier vol te houden. Iedere aios heeft hierbij eigen leervragen. Verwacht wordt dat een opleider over voldoende coachingsvaardigheden beschikt om aios hierbij te helpen.

Op deze trainingsdag verkennen we onze rol als coach en oefenen we in het bespreekbaar maken van veel voorkomende problemen. Aan het eind van de dag is er instructie ten aanzien van het gebruik van het nieuwe Toetsboek en het e-portfolio, belangrijke instrumenten om de persoonlijke en professionele ontwikkeling van aios te monitoren.

Docenten

Desiree Dona, bedrijfsarts, is instituutsopleider bij de SGBO.

Claudia Greijn, cultureel antropoloog, is gedragswetenschappelijk docent bij de SGBO.

Joost van der Gulden, bedrijfsarts, is hoofd van de SGBO.

Resultaat

- Je weet wanneer en hoe je coaching kunt inzetten tijdens de begeleiding van aios.
- Je hebt je in enkele coachtechnieken verdiept en er mee geoefend.
- Je weet hoe je het Toetsboek en het e-portfolio moet gebruiken in de begeleiding van aios.

Opzet en inhoud

We bespreken allereerst onze rol als coach. Hoe ervaar je deze rol en hoe vaardig voel jij je hierin? Vervolgens bieden we uitleg over verschillende aspecten van coaching, afgewisseld met concrete oefeningen. De middag sluit af met uitleg over het gebruik van het Toetsboek en het e-portfolio.

Vorbereiding

We verwachten dat je het Toetsboek bestudeert zodat je weet wat nieuw is ten opzichte van de huidige gang van zaken. Ook wordt gevraagd om de eigen aios via een gerichte oefening te typeren wat betreft de voornaamste valkuilen in persoonlijk of professioneel gedrag die aandacht behoeven in de begeleiding. Reken erop dat je hier 45 tot 60 minuten mee bezig bent.

Aanvullende informatie voor AbSg

In eerdere scholing van praktijkopleiders ontdekten we dat veel praktijkopleiders zeggen dat ze graag coachen, maar daarmee bedoelen dat ze dan een 'goed gesprek' voeren. De bedoeling met dit programma is dat we verder komen dan dat. Belangrijk in de opzet is daarom dat we ook concreet oefenen in coaching. We hebben naar thema's gezocht die voor aios relevant zijn, maar ook – op een wat andere manier – voor de praktijkopleiders zelf spelen. In de oefeningen wordt niet gevraagd om een aios te spelen, maar te praten over eigen ervaringen / twijfels / valkuilen. Op deze manier worden de oefeningen waarin de een coacht en de ander gecoacht wordt realistischer en ervaart men ook beter wat de meerwaarde van coaching kan zijn.

De voorbereidingsopdracht komt op twee momenten terug in het programma.

Programma

9.00 Welkom, koffie

9.15 Korte kennismakingsronde

Hoeveel ervaring hebben de deelnemers met coaching? Zien ze het als 'natuurlijk' onderdeel van hun rol? Te voorzien is dat velen 'onbewust onbekwaam' zijn en een goed gesprek verwarren met coaching.

9.45 Wat is coaching? Wanneer is coaching aan de orde? Wanneer stopt coachen?

Plenaire en interactieve presentatie over coaching? Wanneer is coaching een geschikte aanpak? Wat zijn de spelregels? Wat hoort bij je rol als praktijkopleider? Wanneer gaat coaching over in hulpverlening die door een ander moet worden uitgevoerd? In deze interactieve presentatie wordt om voorbeelden gevraagd van gedrag of cognities bij de eigen aios waar men via coaching aan willen werken. We komen zo terug op de voorbereidings-oefening.

10.45 Korte pauze

11.00 Onbewust onbekwaam

In deze eerste ronde bespreken we coachtechnieken om de aios te helpen eigen leervragen, valkuilen en verbeterpunten te herkennen. Niet iedere aios is van nature erg reflectief. Hoe bereik je dan verdieping in de opleidingsgesprekken?

We oefenen met de aangereikte technieken in drietallen. Onderwerp van gesprek is 'Hoe gebruik jij coaching in je rol als praktijkopleider? Waar laat jij misschien kansen liggen? Waarom vind je dat dit wel of niet bij je rol past?' Opleider A probeert hierbij opleider B met behulp van de aangereikte coachtechniek te helpen om zijn werkwijze te evalueren, verbeterpunten te noemen en een actieplan te maken. C observeert en geeft na afloop feedback – werd de coaching adequaat toegepast? Ook B koppelt terug hoe het gesprek werd ervaren. Er is tijd om vervolgens ook B en C op deze manier te laten oefenen met C en A als gesprekspartner te laten oefenen.

12.15 Plenaire terugkoppeling

Hoe is het gegaan?

12.30 Lunchpauze

13.15 Organiseren van opleiding en werk

In deze tweede ronde ligt het focus op coachtechnieken om de aios te helpen bij het beter organiseren van hun werk en opleidingsverplichtingen. We zien nogal wat aios vastlopen in de combinatie van werk en opleiding (en privé). Hoe verken je dan met de aios wat hierbij speelt? Hoe help je iemand vervolgens op weg? Hoever ga je hierbij? Bij de aios zien we dat

zowel 'laat maar waaien' gedrag als perfectionisme een verklaring kan zijn voor bijvoorbeeld het niet tijdig aanleveren van een IOP. Dikwijls speelt er dan meer: een hoge werkdruk, niet goed weten wat prioriteit heeft, et cetera.

We oefenen opnieuw in drietallen. Onderwerp van gesprek is nu 'Hoe organiseer jij dat je voldoende ruimte hebt voor je opleidersrol naast je kerntaken als bedrijfs- of verzekeringsarts?' De opdracht is te verkennen waar het schuurt en wat de oplossingsrichting zou kunnen zijn. Er is vervolgens ruimte voor vragen als: 'In hoeverre moet of mag ik me met het persoonlijk functioneren van mijn aios bemoeien? Het gaat om een volwassen collega''.

14.30 Plenaire terugkoppeling

Hoe is het gegaan?

14.45 Korte pauze

15.00 Gebruik van het nieuwe Toetsboek en e-portfolio

Uitleg over het gebruik van het Toetsboek en het portfolio in het nieuwe curriculum. Wat is de onderwijskundige achtergrond en wat wordt van aios en opleider verwacht? In dit onderdeel wordt op een speelse manier getoetst of de deelnemers een goed beeld hebben van het nieuwe Toetsboek.

Hoe kan het portfolio worden gebruikt als leermiddel om de studievoortgang en ontwikkeling van aios te monitoren en bespreekbaar te maken?

15.45 Ruimte voor vragen en voor zaken die zijn blijven liggen

16.00 Afronding en evaluatie

Kort rondje met de deelnemers: hoe kijk je terug op deze dag en wat neem je mee?

Invullen evaluatieformulier

16.15 Afsluiting

Leestip

De deelnemers krijgen 'Het coachboek voor opleiders' van Beatrijs de Leede en Corry den Rooijen. We adviseren om dit te bestuderen en de tips & tricks van de auteurs te benutten.

Accreditatie

Gelet op de effectieve onderwijstijd tijdens deze dag en de inspanning via zelfstudie vooraf, die getoetst wordt tijdens het programma, wordt accreditatie aangevraagd voor 6 uur contactonderwijs.